

hirdetés

Ha elégedett munkánkkal, ajánlja fel adója 1 százalékát!

20. század Újkor Középkor Ókor Őskor

A Magazin | Videó | Hírcentrum | Dosszié | Kvíz | e-folyóirat | Műhely

Mit mutatott a viking iránytű?

2013. április 15. 17:21 Bernáth Balázs

„Petőfi nem volt megfontolt, komoly ember, ő egy izgága gyermek volt...”

Korábban

[Megfejtették a viking hajósok titkát](#)
[Igaz lehet a viking rituális kivégzésről szóló saga](#)
[Igaz a viking napokról szóló legenda](#)

hirdetés

Pozícióbecslő műszer

A korábbi kutatásokkal ellentétben a már említett egyenes vésett vonalat nem tekintettük a napéjegyenlőség árnyékvonalának. Ehelyett kiindulópontként azt feltételeztük, hogy a tárcsa északi oldalán látható rovátkák sora pontosan jelöli az északi irányt, így a tárcsát a korábbi rekonstrukcióhoz képest pár fokkal elforgatva értelmezzük. A bevésített két árnyékvonal így a napéjegyenlőség előtti és utáni dátumokhoz kapcsolódik. A hozzájuk tartozó árnyékvető alakja és helye is megváltozik, széles és alacsony lesz. A műszer így is használható kezdetleges napiránytűként, de fontosabb, hogy a széles árnyékvető árnyéka a hajózási idény minden napján délben a feltüntetett árnyékvonalak összetartó középső szakaszai közé vetül.

Ez azt jelenti, hogy e műszer segítségével az északi irány kitzése nélkül is meglehetősen pontossággal észlelni lehet a Nap delelését, ami egy nyílt tengeren himbálózó hajón iránytű és kronométer nélkül igen nehéz feladat. A pontosan délben megfigyelt árnyékok hossza a navigátor számára kulcsfontosságú, mert ebből megállapítható, hogy mely földrajzi szélességen tartózkodik a hajó. A széles árnyékvető mellett a műszer közepén jut hely egy második, délidőben a tárcsa északi részén lévő rovátkákra árnyákat vető pálca számára. Így egy kicsi, kényelmesen kézbe vehető műszerhez jutunk, mellyel a déli árnyék hossza napi egy-egy gyors méréssel nagyon pontosan követhető, és ideális esetben a választott szélességi foktól, azaz az útvonaltól akár már 15 km eltérést is észlelni lehet vele.

Következtetésünk, hogy a Grönlandon talált tárcsa nem feltétlen a 'merre tartok?' kérdésre válaszoló napiránytű, hanem inkább a 'hol vagyok?' kérdésre felelő pozícióbecslő műszer lehetett. Erre a feladatra a középkorban többféle eszközt is használtak, melyekkel a csillagok vagy a Nap állása alapján a földrajzi szélességet állapították meg. Erre szolgált például az arab kamal, vagy a késő középkori Jákob botja, melyek segítségével egy választott szélességi fok mentén nagy távolságokat lehetett biztonságosan megtenni a nyílt tengeren a hajót eltérítő szelek és áramlatok ellenére. Ha a vikingek is rendelkeztek hasonló műszerrel, az érthetőbbé teszi lenyűgöző tengerészeti teljesítményüket.

Az új értelmezés további előnye, hogy a tárcsa déli részén található hosszú egyenes karcolások egy részére is magyarázatot kínál. Ezek elrendezése a középkori napóra szerkesztés ábráira emlékeztet, az

Keresés a Múlt-koron

keresés

Legfrissebb Legolvasottabb

Középkori gyilkosság áldozata lehetett a tizenéves leány 10:47

Michelangelo ronda rajza mégsem az övé lehet 08:56

Mit mutatott a viking iránytű? tegnap

Vaskori harcosok sírjai kerültek elő Franciaországban tegnap

Hét kulcsra nyílik a cseh koronát őrző páncélszekrény tegnap

Bonyolult zár szerkezetekkel védtek fegyvereiket az Esterházyak tegnap

A Madárember kultuszáról mesél a Húsvét-sziget szobra tegnap

"Fantomtankot" keresnek egy japán tóban tegnap

hirdetés

Megnyitják Mussolini legtitkosabb bunkerét

Az olasz fasiszmus antiszemitaizmusa

Botrányt kavartak Berlusconi kijelentései Mussoliniról

Mussolini

TÖRTÉNELMI ADATTÁRAK

 keresés

összetett keresés

MI TÖRTÉNT A SZÜLINAPOMON?

  keresés

MAI ÉVFORDULÓK

ÁPRILIS 16.

1871 [A Német Birodalmi Gyűlés elfogadja az egységes Németország alkotmányát](#)

1970 [Leszerelési tárgyalások kezdődnek](#)

1990 [Meghal Greta Garbo](#)

Az összes mai évforduló

JÁTSSZON!

Küldje tovább

Nyomtatás

Betűméret + -
 Megosztás az iWiW-en

del.icio.us

Küldés Facebookra

Hírek RSS

Címkék

földrajz
hajózás
vikingek

általunk feltételezett észak-dél iránnyal bezárt szögeik és elrendezésük megfelel az északi szélesség 63. foka tájára, azaz az Izland körüli vizekre tervezett napórák árnyékvonalai szerkesztése közben felrajzolt segédvonalakénak. Ez felveti annak lehetőségét, hogy a műszer készítője nem csupán saját tapasztalatira, hanem ókori eredetű csillagászati ismeretekre is támaszkodhatott. A viking korban erre Észak-Európában nincs példa. Ha a sok egyezés nem pusztán a véletlen műve, akkor a Grönlandon talált navigációs műszer egyedülálló bizonyítéka az ókori európai civilizációk skandináv népekre gyakorolt hatásának.

[előző oldal](#)

2 / 2

1. Kövesd az árnyékot!
2. Pozícióbecslő műszer

[Recommend](#)
[Send](#)

5 people recommend this.

régészet

Középkori gyilkosság áldozata lehetett a tizenéves leány

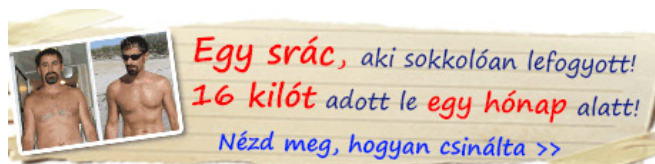
Vaskori harcosok sírjai kerültek elő Franciaországban

Hölgyes mikvét találtak a Második Templom korából

Megtalálták a legrégebbi egyiptomi papiruszokat

Japánban készülhetett az első halragu a középkorban

hirdetés

[Comment](#)

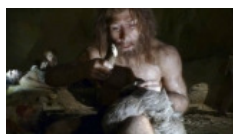

Németh Zoltán · Top Commenter · Budapesti Műszaki Egyetem

Hülye vagyok a témához, de miért a delelő napot nézték és miért nem a felkelő napot? Ha tudjuk milyen nap van ma (és nem teljes óceánon akarunk tájékozódni, hanem egy szűkebb sávban), akkor a felkelő vagy lenyugó nap pozíciója is jó lehet nekünk - ezt pedig kevésbé zavarja a kód és a felhő. Gondolom azért van az iránytűn egy csomó beosztás, hogy melyik hónapban hol kell lennie a napnak. A delelő naphoz viszont pontos óra is kellene, amit azért jóval később alkottak meg.

[Reply](#) · [Like](#) · 11 hours ago

Facebook social plugin

Háttér

Azonosíthatták a történelem első ismert "serelemgyerekeit"

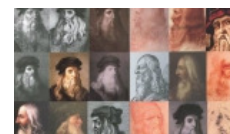
Kannibálokkal üzentelt a világtutató Habsburg trónörökös

Soha nem látott fotók a dachauai koncentrációs táborról

Igaz lehet a viking rituális kivégzésről szóló saga

Hogy nézett ki Leonardo?

Hol született Erkel Ferenc?

- Pesten
- Gyulán
- Pozsonyban
- Egerben

[játsszom!](#)

[Korábbi nyerteseink](#)

MÚLT-KOR A TELEVÍZIÓBAN

Karitatív akciónak álcázták a keletnémetek menekülését

Döbbenetes jelenetek a Halál Angyalának tetтейeiről

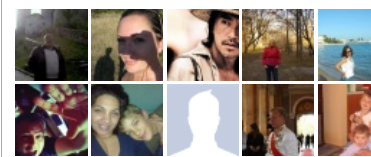
Vallott az utolsó magyar hóhér

Múlt-kor történelmi portál

Like

23,787 people like Múlt-kor történelmi portál.

Facebook social plugin

RSS

[Feliratkozás a Hírek RSS feedjére](#)

[Összes RSS feed](#)

Adja meg e-mail címét, és hetente megküldjük Önnek a Múlt-kor legjobb írásait!

[feliratkozom](#)

TÁMOGATÓINK

[Felhasználási feltételek](#)

Minden jog fenntartva © 2000-2013 Múlt-kor történelmi portál

PARTNEREINK

- Magyar Nemzeti Levéltár
- Történelmtanárok Egylete
- Roncskutatás
- ELTE Történelemszakos Portál
- Betekintő
- Terra Recognita
- Civertan Légifotó
- Történelemtanítás.hu

LEGFRISSEBB

Hírlevél

[feliratkozom](#)

RSS

[RSS-csatornáink](#)

SEGÍTSÉG:

- [Oldaltérkép](#)
- [Magunkról](#)
- [English](#)
- [Levél nekünk](#)

oldalainkat szemlézi:

